

nestykker; vi har bedt finansministeren om at lave regnestykker: Hvad ville en pensionist have, hvad ville en arbejdsløs have, og hvad ville en sygedagpengemodtager have, hvis der ikke var et satspuljefradrag? Og dér var svaret så, at de personer ville have haft 2.000-3.000 kr. mere, og det er da ikke bare et regnestykke, man kan vrænge lidt af; det er finansministerens eget regnestykke.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 142: Forslag til lov om ændring af lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser. (Rabat på abonnementskort).

Af undervisningsministeren (Marianne Jelved, fg.).

(Fremsat 16/12 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Indledningsvis vil jeg godt slå fast, at Socialdemokratiet selvfølgelig støtter lovforslag nr.

L 142 om ændring af befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser.

Lovændringen betyder, at de studerende ved videregående uddannelser i fremtiden ikke kun kan opnå befodringsrabat ved køb af måneds-kort, men fremover også kan få rabat ved køb af abonnementskort for valgfrie perioder. Det smidiggør en i øvrigt god ordning, som trådte i kraft i 1997, og reducerer desuden udgifterne til befodrning for de studerende, der bor langt fra uddannelsesstedet.

Rabatordningen bliver dermed ændret fra at være lidt bureaukratisk til at være mere fleksibel såvel for de studerende som for trafiksekskaberne. I dag er det sådan, at de studerende hver måned skal forny abonnementskortet for at opnå støtte, og det er efter min opfattelse i sandhed en alt for bureaukratisk ordning.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er de administrative konsekvenser for borgerne en lettelse, og det støtter vi selvfølgelig.

Om selv om det ikke fremgår af bemærkningerne, har forslaget jo også positive miljømæssige konsekvenser, da ressourcer til månedlig fornyelse af kort som eksempelvis papir fremover bliver mindre.

Større fleksibilitet i rabatordningen for de studerende, mindre bureaukrati og et bedre miljø er konsekvensen af lovforslag nr. L 142.

Med de få bemærkninger vil jeg sige, at Socialdemokratiet selvfølgelig giver sin fulde tilslutning til dette.

Karen Rønde (V):

Lovforslag nr. L 142 er en ændring af lov om befodringsrabat til studerende ved videregående uddannelser, en lov, der blev vedtaget i 1996, og en lov, som Venstre ikke kunne støtte.

Det var ikke, fordi vi ikke fandt formålet støtteværdigt. I Venstre er vi nemlig enige i, at der er en gruppe studerende, der bor langt fra uddannelsesstedet, og som derfor har et økonomisk transportproblem, og det ville vi og vil vi i Venstre gerne være med til at løse.

Også af hensyn til livet i de mindre bysamfund er der perspektiv i en ordning, hvor studerende kan fradrage deres transportomkostninger på linje med lønmodtagere. Der er altså et videre perspektiv i en fradragsordning end blot det at støtte noget transport, og allerede i forbindelse med SU-forliget i 1995 forsøgte Venstre blandt andet at fremme et sådant forslag.

Men vi mener, at loven om befodringsrabat er problematisk, for i visse situationer vil der være tale om en form for dobbelt subsidiering i den forstand, at hvis man som ung studerende for eksempel er bosiddende i Midtjylland, går på universitetet i Århus og har erhvervsarbejde i Århus, er der mulighed for både at få transportfradrag som lønmodtager og at rejse billigere, fordi man som studerende får en billigere transport. Og læser man i Horsens og bor i

Horsens, men dyrker sport i Århus, kan man også købe et abonnementskort med tilskud.

Et andet problem ved ordningen er, at den tilgodeser én bestemt transportform, nemlig den kollektive trafik. Unge mennesker i landdistrikterne har ikke altid mulighed for at blive boende dér, hvis de skal anvende det kollektive system, som er meget udbygget de fleste steder, men ikke alle steder. Og hvis de bliver boende, men ikke vil eller kan benytte sig af det kollektive tilbud, bliver de straffet på pengepungen.

Så ud fra en samlet vurdering kunne vi ikke støtte loven i 1996, og vi kan derfor heller ikke støtte denne ændring. Vi ønsker stadig en model, som er mindre bureaukratisk, også i forhold til ændringen, og som ikke kun støtter en bestemt gruppe af de studerende, og som derfor ikke opfylder det formål, som er vores, nemlig at unge mennesker skal have mulighed for at blive boende også i de mindste bysamfund eller i landdistrikterne, medens de tager en uddannelse, og som stiller alle studerende ens, uanset måden hvorpå de transporterer sig til og fra uddannelsesstedet.

Brian Mikkelsen (KF):

I udgangspunktet, altså at der her gives de unge, som ikke bor i de store uddannelsesbyer, mulighed for også at bo i de mindre bysamfund og i landdistrikterne, er det selvfølgelig et positivt lovforslag, også fordi det gør loven lidt mere fleksibel.

Vi var imod loven i 1996, fordi vi mente, at det var en forkert prioritering af de ressourcer, der blev til rådighed for det her projekt.

For det første syntes vi egentlig, at man hellere burde bruge pengene på at styrke uddannelsernes indhold, altså sørge for at hæve kvaliteten og gøre det mere attraktivt at tage en uddannelse.

For det andet syntes vi, det ville være mere relevant at give et fradrag, og det argumenterede vi ligesom Venstre meget for både i 1995 og i 1996, fordi det ville ramme bedre og mere relevant. Det her er meget diffust, og de kriterier, der er, virker noget uoverskuelige for mange af de studerende.

Forslaget her vil jo gøre det mere fleksibelt, f.eks. ved, at man kommer lidt væk fra, at der kun er rabat for månedskort på 30 dage fra en bestemt dato, og det er jo et skridt i den rigtige retning i forhold til den lov, der er. Vi har dog valgt at sige, at vi stemmer blankt, for vi synes ikke, konceptet er godt nok. Vi vil hellere have

et decideret fradrag for de studerende. Det vil gøre det mere enkelt og overskueligt. Men vi erkender da, at det er en forbedring i forhold til det lovgrundlag, der er i dag. Så vi stemmer altså blankt.

Christine Antorini (SF):

Regeringen, SF og Enhedslisten indgik forlig om transportrabat til de studerende, der har særlig langt til en videregående uddannelse. Men ordningen har ikke været udformet helt smidigt nok, da rabatkort kun kan udstedes til lige præcis 1 måned. Derfor har SF via Uddannelsesudvalget rejst det spørgsmål, om det kunne lade sig gøre at lave en mere fleksibel ordning, og det har været drøftet mellem forligsparterne, og den fremlagte model, som vi tager stilling til i dag, kan SF godt støtte. Den betyder, at rabatten bliver beregnet på dagsbasis fremover.

Jeg er en anelse forundret over Venstres argumentation: at det skulle være særlig ondt at støtte den kollektive trafik, fordi det er vigtigere, at de studerende også belønnes, hvis de kører i bil til og fra et landdistrikt og et uddannelsessted. Ud over at jeg principielt synes, det er udmærket at få udbygget den kollektive trafik, vil jeg gætte på, at de studerende nok er dem, der i mindst omfang har mulighed for at køre i bil frem og tilbage til deres studiested, for jeg vil tro, at de ikke har råd til det. Og der er jo faktisk også en klar tendens til at flytte ind til byområderne, hvor der er kollektive transportforbindelser.

Jeg synes nu, der er en anden gruppe unge, man burde tage og kigge på. Det har altså ikke lige noget med det her lovforslag at gøre, men der er jo andre grupper af unge, der har langt til deres uddannelsessted, typisk unge inden for erhvervsuddannelserne, som virkeligheden også burde kunne få en type befodringsrabat, når de skal til og fra deres uddannelsessted. Men det kan jo være det næste skridt, vi tager.

Birthe Skaarup (DF):

Lovforslaget om befodringsrabat til studerende var til behandling her i Folketinget den 18. december 1996, og da kunne vi ikke støtte forslaget. Vi var dengang inde på, at lovforslaget var alt for bureaukratisk, og vi mener stadig væk i Dansk Folkeparti, at man burde have valgt at indføre en ordning, hvor man gav de unge mulighed for at få rabatten som et fradrag på selvangivelsen. Således ville man være ude

over alle de eksisterende problemer. Alle i Danmark fra en vis alder skal jo alligevel aflevere en selvangivelse til vores finansminister.

Så alt andet lige synes vi, det her er en bureaukratisk lov, og derfor er det jo også anført, at de foreslåede ændringer ikke har særlig store administrative konsekvenser for det offentlige, men efter vores mening kunne det faktisk heller ikke blive værre.

Man lægger i forslaget op til mere fleksibilitet omkring de studerendes rabat, og man siger, at det vil betyde, at de studerende nu i højere grad kan tilrettelægge rabatperioden i overensstemmelse med deres faktiske behov, og det kan der sådan set godt være noget om, men det ville være nemmere at tilrettelægge, hvis det var lavet som et fradrag på selvangivelsen. Og dermed ville alle betænkeligheder være ude af verden, for vi mener, at studerende også er lønmodtagere, og derfor ville et fradrag som sagt være meget bedre.

Hvis det, som er på bordet i dag, hvis den ændring, der er lagt frem i dag, virkelig gjorde det mere ubureaukratisk, så havde vi stået med en fremstrakt hånd, men det gør det faktisk ikke. Det er stadig væk bureaukratisk, og det vil for øvrigt også medføre en udgift på 0,5 mio. kr., og derfor må Dansk Folkeparti sige, at vi ikke umiddelbart kan støtte det her lovforslag.

Vi vil godt være med til at hjælpe de studerende, ligesom alle andre partier her i Tinget sikkert vil, men vi ønsker at hjælpe dem med en fradragsordning, som i hvert fald vil blive fri for store administrative omkostninger i forbindelse med ordningen. Det tror vi stadig væk er løsningen, og det tror vi stadig væk vil være mest til gavn for de studerende.

Elisabeth Arnold (RV):

I Danmark har vi efterhånden opbygget et decentralt uddannelsessystem, hvor videregående uddannelser er placeret ikke blot i de fire større byer, men også mange steder i områderne uden for de store byer. Og det er på mange måder en god idé, for det betyder, at der er byer, der får det friske pust, som det giver at få unge mennesker i byen, og det betyder, at der er gode uddannelses tilbud overalt i landet.

Det betyder også, at de tider er forbi, hvor studenter boede lige ved siden af universitetet og højest skulle kaste sig op på cyklen for at komme frem til deres studieplads. I dag er det faktisk sådan, at det er ganske almindeligt, at en ung studerende i København får plads på

Handelshøjskolens Slagelseafdeling, og så skal han altså tage toget frem og tilbage hver dag, eller også skal han flytte. Derfor er det rimeligt, at man på en eller anden måde giver en kompensation til de studerende, der har meget langt til deres studiested.

Af skattetekniske grunde kan man ikke indføre et normalt befodringsfradrag for studerende, for befodringsfradraget er betinget af, at man har en erhvervsindkomst, og fradraget skal tages fra de udgifter, der er nødvendige for erhvervelse af indkomsten. Derfor kan fradragsordningen ikke anvendes, og vi synes derfor fra radikal side, at det trods alt er bedre at give en kompensation på denne måde, via abonnementsordningen, end at give den gennem et fradrag. Så er der rene linjer, og så er det i overensstemmelse med de normale principper, vi har i skattelovgivning.

Det Radikale Venstre opfatter dette forslag som en ren og skær smidiggørelse af en ordning, som vi i øvrigt finder rimelig, og derfor støtter vi naturligvis lovforslaget.

Susanne Clemensen (CD):

I CD ser vi også det her lovforslag som en smidiggørelse af en ordning, der allerede findes. Og uanset hvilke betænkeligheder man måtte have, og uanset hvordan man har stemt på det tidspunkt, da denne lov blev vedtaget – CD stemte i øvrigt for – drejer det her sig jo ikke om en afskaffelse af den lov, men om en smidiggørelse af den, og det kan vi i CD kun give vores tilslutning til.

Søren Kolstrup (EL):

Enhedslisten kan støtte det her lovforslag, for det bygger på to principper, som vi fuldt ud kan bakke op: Dels gives der en støtte til rabatordninger ved benyttelse af kollektiv trafik, og dels er der tale om et tilskud.

Jeg ved godt, at det er af praktiske grunde, for det kan faktisk ikke være anderledes i det her tilfælde, hvor det handler om studerende, men generelt mener vi, at tilskud er bedre end fradrag, og da især når det drejer sig om kollektiv trafik, hvor prisen generelt bør sættes radikalt ned.

Dette forslag ændrer så rabatordningen for studerende, så det bliver muligt at få rabat ikke blot på månedskort, men også på abonnementskort med frit valg af gyldighedsperiode.

Der er altså tale om en smidiggørelse, der gør det mere valgfrit for den enkelte studerende

selv at definere antallet af dage, som skal bruges, så der tages hensyn til ferier og weekender, og det er selvfølgelig fint nok.

Det er også positivt, fordi de studerende er en af de grupper, der har den absolut laveste disponible indkomst pr. måned, og transportudgifterne, hvis man bor langt væk fra sit studiested, derfor fylder enormt i det månedlige budget. Og det må man tage i betragtning, efterhånden som urbaniseringen og boligmonstret nu engang er blevet, som det er.

Det er derfor fornuftigt og rimeligt at gøre rabatordningen mere smidig, og vi støtter lovforslaget.

Tom Behnke (FP):

Da loven i sin tid blev vedtaget, stemte Fremskridtspartiet imod, og det gjorde vi ganske enkelt, fordi vi har den opfattelse, at det ville være langt bedre at lave dette som en fradragsordning frem for at lave det som en tilskudsordning. Vi har den opfattelse, at der burde være fradrag for transport for studerende på samme måde, som der er det for lønmodtagere.

Og det ville være en langt mere simpel måde at gøre det på. Alene formuleringen i forslaget nr. 4 om affattelse af § 3, stk. 3: »Egenbetalingen på 10,36 kr. og maksimumsrabatten på 17,26 kr., jf. stk. 1, reguleres én gang årligt den 3. søndag i januar med satsreguleringsprocenten, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Ved reguleringen er det de aktuelle, indtil da gældende beløb, som reguleres.« Jeg tror, det er godt, at det er studerende, det her kommer til at gælde for, for alene det at skulle regne den formel ud, kræver da noget.

Så det er en bureaukratisk og uhensigtsmæssig måde at gøre det på. Og derudover har det den konsekvens, som har været nævnt tidligere af andre ordførere, at det skævvrider forholdet til de mindre bysamfund en anelse. Sådan som loven er nu, hvor det er en tilskudsordning, tvinges man jo til at bo et sted, hvor der er adgang til den kollektive trafik, hvis man vil være med i den ordning, for hvis man bor et sted, hvor der ikke er kollektiv trafik, og derfor er nødt til at køre i egen bil, er der ikke de store muligheder for det.

Så blev der sagt af SF's ordfører: Jamen de studerende søger jo alligevel ind til de store byer, når de skal studere. Ja, og det er jo i sig selv et problem, for boligproblemet er jo ganske udtalt. F.eks. er der i en studieby som Århus ganske store problemer med at finde boliger til

alle de studerende, som ønsker at studere dér. Og derfor ville det dog være hensigtsmæssigt, at lovgivningen var indrettet på en sådan måde, at det med de samme muligheder kunne lade sig gøre at bo ude i de mindre bysamfund og så tage turen ind til det sted, hvor man skal studere, uden at man på den måde blev ringere stillet økonomisk end dem, der bor inde i byerne og dermed har adgang til den kollektive trafik.

Så der er ingen tvivl om, at vi i Fremskridtspartiet har den opfattelse, at det selvfølgelig skal være sådan, at man får en eller anden form for økonomisk kompensation, når man rejser frem og tilbage fra sit hjem til det sted, hvor man skal uddanne sig. Men vi har i Fremskridtspartiet den opfattelse, at det ville være langt mere retfærdigt, langt mere enkelt og langt bedre, hvis det var et fradrag, frem for at det er et tilskud.

Tove Videbæk (KRF):

Som lovforslaget foreligger, er det en forbedring af den nuværende lov, idet det indeholder en smidiggørelse af befordringsrabatten og klart er i de studerendes interesse.

Udgiften til et abonnementskort til kollektiv transport vil typisk være en udgift for de studerende i størrelsesordenen 10 pct. af en SU, dvs. en ikke uvæsentlig udgift for studerende, der kun lever af en SU.

Mange studerende er derfor nødt til at tage arbejde ved siden af studierne for at kunne få det hele til at hænge sammen. Men erhvervsarbejde ved siden af studierne går ofte ud over studierne, og derfor vil yderligere rabat og tilskud til kollektiv trafik falde på et tørt sted.

Lovforslaget er primært positivt for de studerende, der bor langt fra uddannelsesstedet og i landdistrikterne, og sekundært kan det få indflydelse på og lette presset på boligsituationen i byerne med uddannelsesinstitutionerne.

Kristeligt Folkeparti ser frem til en konstruktiv udvalgsbehandling af lovforslaget.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne sige tak for modtagelsen af lovforslaget, også tak for gentagelsen af de argumenter, som blev brugt, første gang loven blev vedtaget.

Jeg betragter det her lovforslag som en forbedring af den nuværende lov. Den bliver langt mere smidig og kan tage større hensyn til de

studerendes behov og også til den måde, som trafikelskaberne indretter sig på.

Jeg tror, det er en stor fordel, at det gives som et tilskud, ligesom jeg mener, at det er en stor fordel og i øvrigt i overensstemmelse med regeringens politik, at vi på den måde begunstiger den kollektive transport.

Jeg håber, at der vil være en velvillig udvalgsbehandling, og vi står naturligvis til rådighed for at besvare eventuelle uddybende spørgsmål undervejs.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Birte Weiss):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 143: Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. (Revision, skoleydelse og specialundervisning).

Af undervisningsministeren (Marianne Jelved, fg.).
(Fremsat 16/12 98).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Det danske uddannelsessystem skal også i fremtiden bygge på to nøgleord: kvalitet og sammenhæng. Og egu-forløbet, som dette lovforslag handler om, er blevet en succes, primært fordi de praktiske færdigheder er forudsætningserne for, at eleverne føler motivation i forhold til den mere teoretiske undervisning, som aldrig må stå alene.

Uddannelse er mere end viden og faglige kvalifikationer. Det at uddanne sig er også med

til at forme den personlige udvikling, selvstændigheden, ansvaret og de kreative evner, og det betyder også noget, når man skal have et job.

Der findes stadig job og uddannelser, hvor der også stilles krav om visse fysiske og praktiske færdigheder, som denne målgruppe er gode til at opøve. Og det er kendetegnende for den gruppe unge, der vælger egu, at eleverne ønsker at bruge deres hænder og udføre et praktisk betonet arbejde, men deres kendskab til arbejdsmarkedet er dog ofte yderst begrænset.

Egu har vist sig at være attraktiv for denne gruppe unge, som har et stort behov for at prøve kræfter med en uddannelse, der er til at overskue både fagligt og tidsmæssigt.

Lad mig fremkomme med nogle enkelte tal: Tre ud af fire kommuner har allerede oprettet egu-forløb, mellem 1.000 og 1.100 nye elever om året påbegynder en egu, og ca. 70 pct. af de unge fuldfører en egu eller overgår til en anden uddannelse eller til et arbejde under uddannelsen.

Egu har således vist, at kommunerne i stigende grad er ved at nå ud til de unge, som det hidtil har været umuligt at nå med et uddannelsesstilbud.

Jeg tror, at når nogle unge har gennemført en egu-uddannelse og fået en succesoplevelse, er hovedparten af dem uddannelsesparate, men jeg vil gerne fastholde, at egu fortsat mere skal være en uddannelse end en social aktivering.

Der er nok færre elever end forventet, der har valgt egu-uddannelsen. Ifølge evalueringsrapporten skyldes det primært, at der parallelt med oprettelsen af egu har været en lang række andre initiativer rettet mod denne målgruppe, bl.a. den frie ungdomsuddannelse, brobygningen i 10. klasse og ungeindsatsen.

Jeg tror, at en udvidet visitation før starten på en uddannelse er af yderste vigtighed, og jeg anser det også for at være af stor vigtighed, at det i videst muligt omfang sikres, at egu-uddannelserne giver merit til det videre uddannelsesforløb.

Hvis jeg ser lidt nærmere på de lovændringer, der er forelagt i forbindelse med revisionen af denne lov, er der jo tale om, at der foretages en ganske lille ændring med hensyn til, at specialundervisning kommer direkte ind i loven, dernæst at vi skulle foretage en revision af denne lov, og endelig at der sker en mindre justering af skoleydelsen.